

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การจัดทำโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต ของกรมทะเบียนการค้า

กรมทะเบียนการค้าได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๖๑๐/๒๐๓๐ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต ปรากฏรายละเอียดดังนี้

กรมทะเบียนการค้ามีหน้าที่ความรับผิดชอบในการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจ ประเภททะเบียนพาณิชย์ ท่างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด การอนุญาต ประกอบธุรกิจคนต่างด้าว ตลอดจนการให้บริการข้อมูลที่จัดเก็บไว้ โดยกรมทะเบียนการค้ามีความประสงค์จะพัฒนาระบบการให้บริการจดทะเบียนธุรกิจและการให้บริการข้อมูลธุรกิจ รวมทั้ง การรับชำระค่าธรรมเนียม ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาให้บริการแก่ผู้ประกอบการ ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ภายใต้ชื่อ "โครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทาง อินเทอร์เน็ต"

เนื่องจากโครงการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงเพื่อจัดหาเครื่อง คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และโปรแกรมระบบงาน แต่ทางราชการไม่อาจสนับสนุนงบประมาณให้ได้ กรมทะเบียนการค้าจึงหาแนวทางเชิญชวนภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนในโครงการ มีกำหนด ระยะเวลาไม่เกิน ๒๐ ปี โดยเอกชนสามารถเลือกดำเนินการได้ในสองแนวทาง คือ

แนวทางที่หนึ่ง ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุนจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ระบบงาน (software) ตามประมาณการค่าใช้จ่ายของกรมทะเบียนการค้า เพื่อเชื่อมโยงเครื่อง คอมพิวเตอร์แม่ข่ายของกรมทะเบียนการค้าซึ่งบันทึกข้อมูลของนิติบุคคลที่จดทะเบียนไว้ทั้งหมด ประมาณ ๔๑๘,๐๕๓ ราย อันเป็นลิขสิทธิ์ของกรมทะเบียนการค้าที่มีมูลค่าตลาดการให้สิทธิ ๒๐ ปี ประมาณ ๑๐๗ ล้านบาท โดยจะให้สิทธิแก่ผู้ร่วมโครงการในการนำข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ แม่ข่ายของกรมทะเบียนการค้าทั้งที่มีอยู่เดิมและที่จดทะเบียนใหม่ไปจัดทำเป็นข้อมูลเชิงประยุกต์ เพื่อหาประโยชน์จากการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป แต่ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องไม่เรียกเก็บ ค่าบริการจากผู้ใช้บริการจดทะเบียนและขอข้อมูลต่อกรมทะเบียนการค้าผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และจะต้องเป็นผู้ดูแลบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงาน ตลอดอายุสัญญา ซึ่งกำหนดไว้ ๒๐ ปี

แนวทางที่สอง กรมทะเบียนการค้าเป็นผู้จัดหาเฉพาะอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และ

อุปกรณ์เครือข่าย โดยให้ภาคเอกชนลงทุนเฉพาะระบบงาน (software) ให้ทั้งหมด และกรมทะเบียนการค้าต้องเสียค่าใช้จ่ายบางส่วนในการพัฒนาระบบดังกล่าว โดยให้สิทธิภาคเอกชนเรียกเก็บค่าบริการของผู้ใช้บริการจดทะเบียนและขอข้อมูลต่อกรมทะเบียนการค้าผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามอัตราที่ผู้เข้าร่วมโครงการกำหนด เป็นระยะเวลา ๕ ปี

ทางเลือกในการดำเนินการทั้งสองแนวทางดังกล่าวมีประเด็นปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยและเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้ามีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง เป็นกรณีที่เข้าข่ายจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ฝ่ายที่หนึ่ง มุ่งพิจารณาไปที่เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวว่า เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติและใช้บังคับแก่การให้สัมปทานหรือการให้สิทธิไม่ว่าในลักษณะใดหรือการร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ ส่วนวงเงินหรือทรัพย์สินที่มาตรา ๕ กำหนดว่าต้องมีการลงทุนในวงเงินหรือทรัพย์สินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น ซึ่งแม้มาตรา ๑๓ ก็ยังเปิดช่องไว้ว่า โครงการใดมีวงเงินไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท คณะรัฐมนตรีก็อาจกำหนดให้ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ ฉะนั้น แม้ว่าข้อเท็จจริงปรากฏว่า การที่กรมทะเบียนการค้าให้เอกชนเลือกเข้าร่วมทุนตามแนวทางที่หนึ่งหรือตามแนวทางที่สอง จะมีการลงทุนในวงเงินหรือทรัพย์สินไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท แต่เมื่อเป็นการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ กรณีจึงต้องนำบทกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับ คือทั้งแนวทางที่หนึ่งและแนวทางที่สองต่างเข้าข่ายต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕

ฝ่ายที่สอง มุ่งพิจารณาในด้านของการลงทุน โดยหากการร่วมลงทุนในกิจการของรัฐมีวงเงินหรือทรัพย์สินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไปตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕ จึงจะเข้าข่ายต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เมื่อการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมดำเนินการตามแนวทางที่หนึ่งหรือตามแนวทางที่สอง มีวงเงินหรือทรัพย์สินไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท โครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตนี้จึงไม่เข้าข่ายต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่จะต้องนำหลักปฏิบัติทั่วไปในเรื่องของการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาอนุโลมใช้

ประเด็นปัญหาที่สอง รายการทางทะเบียนห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ได้แก่ รายชื่อผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ และผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลรายใดรายหนึ่ง ถือเป็นเอกสารมหาชนที่บุคคลทั่วไปสามารถขอตรวจสอบหรือคัดสำเนาหรือขอหนังสือรับรองต่อนายทะเบียนได้ หากได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด (มาตรา ๑๐๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕) แต่มีปัญหากรณีข้อมูลว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทใดบ้าง จะถือว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่

กรมทะเบียนการค้าหรือภาคเอกชนผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวหรือไม่

ฝ่ายที่หนึ่ง รายชื่อผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด เป็นรายการทางทะเบียนอย่างหนึ่งที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะหุ้นส่วนและบริษัท และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้จดทะเบียนต้องระบุนายการไว้ในเอกสารทางทะเบียน และกฎหมายดังกล่าวก็มีบทบัญญัติให้สิทธิบุคคลทุกคนไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม สามารถยื่นขอตรวจสอบรายการทางทะเบียน หรือขอคัดสำเนา หรือขอหนังสือรับรองข้อความในทะเบียน ไม่ว่าจะขอเพียงรายเดียวหรือทุกรายก็ได้เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด รายการทางทะเบียนของนิติบุคคลจึงเป็นข้อมูลที่กฎหมายบังคับให้ต้องเปิดเผย ดังนั้น ข้อมูลว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทใดบ้าง ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่อยู่ภายในกรอบของข้อมูลที่ต้องเปิดเผยอยู่แล้ว จึงมิใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ฝ่ายที่สอง ตามมาตรา ๑๐๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้สิทธิบุคคลในการยื่นขอตรวจหรือคัดสำเนาหรือออกหนังสือรับรองเป็นรายนิติบุคคลรายๆ ไปตามที่ขอ ไม่มีสิทธิขอข้อมูลว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทใดบ้าง และนายทะเบียนไม่มีอำนาจหน้าที่เปิดเผยข้อมูลตามที่ขอเนื่องจากมิได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าว และน่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

กรมทะเบียนการค้าจึงขอหารือในปัญหาดังต่อไปนี้

๑. การให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตตามแนวทางที่หนึ่งหรือตามแนวทางที่สองดังกล่าว จะเข้าข่ายต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเข้าข่ายต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

๒. ข้อมูลว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทใดบ้าง เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามความในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ และภาคเอกชนผู้เข้าร่วมโครงการหรือกรณีภาคเอกชนทั่วไปขอตรวจค้นรายการทางทะเบียนทุกรายที่กรมทะเบียนการค้าได้จดทะเบียนไว้ โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด จะนำข้อมูลในลักษณะดังกล่าวไปเปิดเผยได้หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือข้างต้นโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ผู้แทน

กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทะเบียนการค้า) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า โครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีแนวทางการดำเนินโครงการเป็นสองแนวทาง คือ การให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในโครงการทั้งหมด และการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในโครงการบางส่วนโดยที่กรมทะเบียนการค้าเป็นผู้ลงทุนบางส่วนนั้น ไม่ว่ากรมทะเบียนการค้าจะเลือกดำเนินโครงการในแนวทางใด การดำเนินการก็จะมีกรอบการอนุญาตให้เอกชนใช้ข้อมูลทางพาณิชย์ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของกรมทะเบียนการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้บริการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจของนิติบุคคลประเภทต่างๆ ตามมาตรา ๑๐๑๖^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมีหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลที่เก็บไว้ทั้งหมดแก่ประชาชน^๒ จึงเป็นการดำเนินการโดยมีการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ดังนั้น การดำเนินโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตจึงเป็นการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่โดยที่ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมทะเบียนการค้าว่า ประมาณการค่าใช้จ่ายของโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตมีมูลค่าทั้งสิ้นเพียง ๓๘,๐๖๒,๗๐๐ บาท ซึ่งไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท และไม่ได้เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ดำเนินการตามนัยมาตรา ๑๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น โครงการดังกล่าวจึงไม่อยู่ในบังคับต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่วนข้อหาหรือที่ว่า การดำเนินโครงการนี้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ นั้น เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้าง จึงสมควรที่จะหารือปัญหาดังกล่าวต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตีความและวินิจฉัยโดยตรงเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวเสียก่อน ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๒^๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

^๑ มาตรา ๑๐๑๖ การจดทะเบียนนั้น ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ทำกิจการอยู่ ณ ตำบลใดในพระราชอาณาจักร ท่านให้จดทะเบียน ณ หอทะเบียนสำหรับตำบลนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๑๐๒๐ บุคคลทุกคน เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎข้อบังคับของเสนาบดีเจ้ากระทรวงแล้ว ขอบที่จะตรวจเอกสารซึ่งนายทะเบียนเก็บรักษาไว้ได้ หรือจะขอให้นายทะเบียนทำใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใดๆ ให้ก็ได้ หรือจะขอให้คัดสำเนาหรือเนื้อความในเอกสารฉบับใดๆ พร้อมด้วยคำรับรองว่าถูกต้องมอบให้ก็ได้

^๓ มาตรา ๑๑ โครงการใดมีวงเงินไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท หรือน้อยกว่าวงเงินที่กำหนดเพิ่มขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

^๔ ข้อ ๑๒ ให้ กวพ. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ

(๒) พิจารณาการอนุมัติ ยกเว้น หรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

ประเด็นที่สอง ที่ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลใดเป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือบริษัทใด จะเป็น “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ และภาคเอกชนผู้เข้าร่วมโครงการหรือกรณีภาคเอกชนทั่วไปขอตรวจค้นรายการทางทะเบียนทุกรายที่กรมทะเบียนการค้าได้จดทะเบียนไว้ โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดจะนำข้อมูลในลักษณะดังกล่าวไปเปิดเผยได้หรือไม่ เพียงใด นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า นิยามคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามมาตรา ๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน ฯลฯหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ ฯลฯ ดังนั้น ข้อมูลที่ว่าบุคคลใดเป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการกรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลใด แม้ว่า เป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นจากรายการจดทะเบียนของนิติบุคคล ซึ่งเป็น “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ที่มีการลงพิมพ์โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๑๐๒๑^๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม ก็เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล คือประวัติการทำงานของบุคคลแต่ละคนจึงเข้าลักษณะเป็น “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามนิยามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ดังกล่าว

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะเปิดเผยต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๑๑ วรรคสาม^๘

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่นการศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๑๐๒๑ นายทะเบียนทุกคนจะต้องแต่งยอรายการซึ่งได้ลงทะเบียนส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ตามแบบซึ่งเสนาบดีเจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

^๘ มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้อยู่ภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีเช่นนั้น

แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กล่าวคือ ต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะใช้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ซึ่งได้แก่ข้อมูลที่ทางราชการมีอยู่แล้วตามปกติและพร้อมให้ประชาชนตรวจสอบได้ทันที โดยข้อมูลข่าวสารที่จัดทะเบียนไว้ไว้อย่างไรก็เป็นเอกสารมหาชนที่จะเปิดเผยตามหน้าที่ได้ตามลักษณะที่เป็นอยู่เช่นนั้นเท่านั้น แต่การนำข้อมูลรายการจดทะเบียนของนิติบุคคลมาประมวลผลโดยระบบคอมพิวเตอร์จนทำให้ทราบว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลใดบ้าง ย่อมเป็นการนำข้อมูลข่าวสารของราชการมาดำเนินการจัดทำให้เกิดข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลขึ้นใหม่ มิใช่ข้อมูลที่แสดงนัยเดียวกับรายการทางทะเบียนที่ประชาชนสามารถตรวจดูได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวของกรมทะเบียนการค้าจึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๔^๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คือ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลด้วย เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยตามข้อยกเว้นที่กฎหมายบัญญัติไว้

การที่ภาคเอกชนผู้เข้าร่วมโครงการระบบการจดทะเบียนธุรกิจทางอินเทอร์เน็ตเปิดเผยข้อมูลที่ว่าบุคคลใดเป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการ หรือผู้ถือหุ้นในนิติบุคคลใด ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการโดยได้รับมอบหมายจากกรมทะเบียนการค้า ในเมื่อกรมทะเบียนการค้าต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการในเรื่องนี้จึงต้องตกอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายเสมือนเป็นตัวแทนของกรมทะเบียนการค้าด้วย การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่กำลังมาหรือในกรณีภาคเอกชนทั่วไปขอตรวจค้นรายการทางทะเบียนทุกรายที่กรมทะเบียนการค้าได้จดทะเบียนไว้ตามที่ได้อำนาจในราชกิจจานุเบกษา โดยเสียค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนดแล้วนำไปประมวลผลซึ่งเป็นผลให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการดังกล่าวกลายเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลและทำการเปิดเผยด้วยตนเอง หากเกิดความเสียหายก็ต้องรับผิดชอบละเมิดตามมาตรา ๔๒๐^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการได้ขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕